

Väikesõraliste karjatervise kontrollkava

Liilia Tali, konsulent, lambakasvataja

Nõuded lamba ja kitse pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta

- Lamba ja kitse pidamisega vahetult tegeleval füüsilisel isikul peavad olema vajalikud teadmised looma anatoomiast, füsioloogiast, loomaliigile omastest käitumisharjumustest ja loomakaitsenõuetest ning asjakohased praktilised oskused.
- Lamba ja kitse tervise kontrollimisel tuleb tähelepanu pöörata looma anatoomilistele ja füsioloogilistele näitajatele, pidades silmas loomaliigile omaseid käitumisharjumusi.

-

Olulised perioodid

- Paaritusaeg
- Tiinuse esimene pool
- Tiinuse teine pool
- Laktatsioon
- Talled
- Karjamaaperiood
- Võõrutus

Füsioloogilised näitajad

- Hingamissagedus
  - Tall 38-68/min
  - Lammas 24-52/min
- Pulss
  - Tall 120-140/min
  - Noorloom 85-95/min
  - Täiskasvanu 68-80/min
- Kehatemperatuur
  - Tall 38,5-40,5°C
  - Lammas 38,5-40,0°C
- Vatsamotoorika
  - 3 kokkutõmmet/2min
- Tiinus
  - 147 päeva

Heaolu aluseks on õige söötmine

-
- **SOBIV SÖÖTMINE KÕIGIS TOOTMISETAPPIDES**
- **ARVESTADES TOITAINETE VAJADUSE MUUTUST AASTA LÕIKES.**
- **Hinda konditsiooni kõigis tootmisetappides**

Kontrolli konditsiooni

- Paaritusel (hinda kaaluiivet ka võõrutamisest paarituseni)
- Skaneerimisel/tiinuse keskel
- Poegimisajal
- Hinda kehakonditsiooni muutusi poegimisest võõrutamiseni
- NB! Halda saadud infot – see annab ajavaru, sest muutused ei toimu üleöö.
- Pole mõtet koguda andmeid, mida ei kasutata
-

Paaritusaeeg

- Hinda konditsiooni nii jääral kui utel
- Sööt
- Ära püga hilissügisel noort/vana/väljas peetavat/lõpptiinet looma
- Pügatud looma puhul väga intensiivne söötmine ja korralik katusealune
- Vana ja väga noort jäära sööda lisaks
-

Tiinuse esimene pool

- Esimesel tiinuskuul ei kasva ute energiatarve, aga tähtis on hoida söötmistase sama kolm nädalat peale jäära väljavõtmist
- Embrüod on sel staadiumil väga stressitundlikud
- Väldi suuri muutusi ute ratsioonis ja konditsioonis kuni embrüo kinnitub emakaseinale (peale kolmandat tiinusnädalat)
- Väldi võimalusel sel perioodil igasugust stressi

Tiinuse teine pool

- Hinda konditsiooni skaneerimisel
- Söödamuutused aegamööda ja mitte poegimise ajal
- Viimane tiinuskuu kontsentreeritud energiarikas sööt
- Kevadel võib lõpptiinuses pügada
- Parasiiditõrje VAJADUSEL ivermektiiniga

Laktatsioon

- Ute toitumus
- Söödaratsioon
- Söödamuutused aegamööda
- Udara tervis
- Laudahügieen
- Jälgi ka karjamaale minnes
-

Talled

- Esimene nädal – nälg
- Teisest nädalast alates bakteriaalsed nakkused naba ja igemete kaudu
- Kolmandast nädalast ainuraksed, nakkushaigused, keskkonnanakkused, ainevahetushaigused
- Lisasöötmise

Karjamaaperiood

- Talledega puhtale karjamaale
- Karjamaade rotatsioon
- Rohu kvaliteet
- Välisparasiidid
- Kiskjad
- Vesi/vari

Võõrutus

- Söödamuutused ENNE VÕI PÄRAST
- Parasiiditõrje vastavalt vajadusele
- Parimad puhtad karjamaad noortele
- Lisasöötmise vajadusel
- Kaaluiive 150-300g päevas

Haige lammas

- Aapatne
- Eraldi
- Aneemiline – limaskestad!
- Villak viletsas seisus
- Lonlav/lamav/tasakaaluhäiretega

Aitäh ja edukat aastalõppu!